

Literatura

- Fahy K. 2008. Irish Rare Bird Report 2008. IRBF PDF.
- Hudson N., Rarities Committee 2009. Report on rare birds in Great Britain in 2008. *British Birds* 102: 528–601.
- Komisja Faunistyczna 2008. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2007. *Not. Orn.* 49: 81–115.
- Ovaa A., Groenendijk D., Berlijn M., CDNA 2011. Rare birds in the Netherlands in 2010. *Dutch Birding* 33: 357–376.
- Sibley D.A. 2000. National Audubon Society The Sibley Guide to Birds. Alfred A. Knopf, New York.
- Sibley D.A. 2003. The Sibley Field Guide to Birds of Eastern North America. Alfred A. Knopf, New York.
- Zieliński P., Mokwa T., Król J., Malczyk P., Nowak D., Górecki D., Włodarczyk A. 2001. Biegus tundrowy *Calidris pusilla* nowym gatunkiem dla Polski. Problemy identyfikacyjne. *Not. Orn.* 42: 275–282.

Paweł Malczyk, Graniczna 1, Psary, 32-545 Karniowice, pawmal@gazeta.pl

Zbigniew Kajzer, Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin, atricilla@interia.pl

Sławomir Rubacha, Laski 17, 66-016 Czerwieńsk, ochlapusik@interia.pl

Nowe obserwacje skowrończyka krótkopalcowego *Calandrella brachydactyla* na Pomorzu

MICHAŁ JASIŃSKI, MICHAŁ BARCZ, ADAM JANCZYSZYN,
ZBIGNIEW KAJZER, ARTUR NIEMCZYK

Dnia 9 sierpnia 2010 roku na polach w okolicy Wiejkowa pod Wolinem (pow. kamieński, woj. zachodniopomorskie) zaobserwowano w godzinach porannych niedużego skowronka *Alaudidae* sp., którego nie udało się oznaczyć do gatunku (MJ, MB). Ptak obserwowany był przez ok. 10 minut z samochodu, z minimalnej odległości ok. 20 m. W trakcie obserwacji cały czas żerował na szutrowej drodze, a spłoszony wleciał w okoliczne uprawy i już się nie pokazał. Podczas obserwacji wykonano kilkanaście zdjęć, na podstawie których, po konsultacjach ptak został oznaczony jako skowrończyk krótkopalcowy *Calandrella brachydactyla*. W kolejnych dniach osobnik ten był obserwowany i fotografowany przez kilkunastu obserwatorów, a ostatniego stwierdzenia dokonano 15 sierpnia 2010 (K. Kordowski, M. Skąpski). Skowrończyka za każdym razem obserwowano na polnej drodze, niemal zawsze w tym samym miejscu (fot. 1–2). Obserwowany ptak był wyraźnie jaśniejszy i mniejszy od skowronka *Alauda arvensis*, spód i boki tułowia białawe, bez kreskowania, z subtelnym, jasno brązowym, nierównomiernym nalotem. Wierzch



Skowrończyk krótkopalcowy / *Greater Short-toed Lark*. **Fot. 1.** 11.08.2010, Wiejkowo (fot. M. Sołowiej). **Fot. 2.** 12.08.2010, Wiejkowo (fot. Z. Kajzer). **Fot. 3.** 21.05.2011, Krynica Morska-Przebrno (fot. A. Janczyszyn). **Fot. 4.** 23.05.2011, Krynica Morska-Przebrno (fot. A. Niemczyk)

głowy jasno brązowy z delikatnym, czarnym kreskowaniem. Nad okiem biaława brewka ciągnąca się do końca pokryw usznych, podkreślona od spodu ciemnym paskiem ocznym. Dziób jasny, mocny, stożkowaty i ostro zakończony. Charakterystycznymi cechami tego osobnika były szerokie, płowo białawe zakończenia dużych pokryw oraz brak paska skrzydłowego na średnich pokrywach spowodowany pierzeniem. Lotki trzeciorzędowe zakrywające niemal w całości lotki pierwszorzędowe.

Kolejna obserwacja skowrończyka krótkopalcowego miała miejsce w dniu 21 maja 2011 roku w miejscowości Przebrno na Mierzei Wiślanej w gm. Krynica Morska (pow. nowodworski, woj. pomorskie). Wczesnym rankiem podczas obserwacji stada ok. 80 „pliszek tundrowych” *Motacilla flava thunbergi* zaobserwowano małego, beżowego ptaka żerującego na polu, którego już w pierwszej chwili oznaczono jako skowrończyka krótkopalcowego (AJ). Obserwacje prowadzono z samochodu, a ptak znajdował się w odległości ok. 40 m od obserwatora. W trakcie ok. 7 minutowej obserwacji wykonano dokumentację zdjęciową (fot. 3). Po tym czasie pojawił się lecący jastrząb *Accipiter gentilis*, płosząc wszystkie ptaki przebywające na polu. Ponownie obserwowano tu skowrończyka przez kilka minut w dniu 23 maja 2011 (AJ, AN; fot. 4). Oba opisane powyżej stwierdzenia uzyskały akceptację Komisji Faunistycznej.

Skowrończyk krótkopalcowy jest szeroko rozpowszechnionym gatunkiem południowej części Palearktyki od Portugalii i Maroka po centralne Chiny. Najliczniej występuje w otwartym krajobrazie: suchych łąkach, stepach i półpustyniach (Manrique & Munteanu 1997). W Europie jest to dość liczny gatunek lęgowy w południowej i południowo-wschodniej części kontynentu, szczególnie w Hiszpanii. Najbliższe naszego kraju lęgowiska znajdują się na Węgrzech, Ukrainie, a ponadto skrajnie nieliczna populacja lęgowa występuje w Słowacji (BirdLife International 2004). W środkowej i północnej Europie skowrończyk krótkopalcowy pojawia się regularnie, szczególnie na Wyspach Brytyjskich, w Holandii, Niemczech, Finlandii i Szwecji (raporty europejskich Komisji Rzadkości).

W Polsce po raz pierwszy gatunek ten odnotowano w roku 1983 pod Krosnem Odrzańskim, a do roku 1998 zanotowano łącznie 8 stwierdzeń (Tomiałojc & Stawarczyk 2003). Po długiej przerwie, w latach 2010–2011 odnotowano dalsze trzy pojawy, w tym dwa wyżej opisane (Komisja Faunistyczna 2011).

Dotychczas na Pomorzu gatunek ten obserwowano trzykrotnie (zawsze były to pojedyncze osobniki) w rejonie Zatoki Gdańskiej: 10–17 stycznia 1988 w ujściu Wisły k. Świbna (Skakuj 1991), 25 października 1991 sfotografowany k. Jastarni oraz 11 września 1998 widziany k. Rewy pod Puckiem (Tomiałojc & Stawarczyk 2003). Powyższe obserwacje są zatem czwartym i piątym stwierdzeniem skowrończyka krótkopalcowego na Pomorzu.

New records of Greater Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* in Pomerania. Single Greater Short-toed Larks were observed at Wiejkowo near Wolin on 9–15 August 2010 (Photos 1–2) and at Krynica Morska-Przebrno on the Vistula Spit on 21 and 23 May 2011 (Photos 3–4). There are the fourth and fifth records of this species in Pomerania. Previous records of Greater

Short-toed Lark in Pomerania were on the Gulf of Gdańsk: 10–17 January 1988, 25 October 1991 and 11 September 1998. Accepted by the Polish Bird Rarities Committee.

Literatura

- BirdLife International 2004. Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. BirdLife International Series No. 12.
- Komisja Faunistyczna 2011. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2010. *Ornis Pol.* 52: 117–149.
- Manrique J., Munteanu D. 1997. *Calandrella brachydactyla* Short-toed Lark. In: Hagemeijer E.J.M., Blair M.J (eds). The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T&AD Poyser, London: 466.
- Skakuj M. 1991. Kolejne stwierdzenia skowrończyka krótkopalcowego (*Calandrella brachydactyla*) w Polsce. *Not. Orn.* 31: 131–135.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”. Wrocław.

Michał Jasiński, Michał Barcz, Zbigniew Kajzer

Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze
Wąska 13, 71-412 Szczecin, mgr.czolgu@gmail.com

Adam Janczyszyn, Artur Niemczyk

Stowarzyszenie Obserwatorów Ptaków Wędrownych DRAPOLICZ
Żołnierzy 1A/C, 82-12 Krynica Morska

Intensywny przelot mewy żółtonogiej *Larus fuscus* na Mierzei Wiślanej jesienią 2011 roku

MICHAŁ POLAKOWSKI, SERGIUSZ NIZIŃSKI, ANDRZEJ KOŚMICKI,
GERARD BELA, ADAM JANCZYSZYN, DAWID KILON

W dniu 16 września 2011 roku, podczas silnego wiatru zachodniego, stwierdzono intensywną wędrowkę mew żółtonogich *Larus fuscus* na Mierzei Wiślanej. W trakcie obserwacji prowadzonych z plaży k. wsi Piaski, w godzinach 6:40–11:50 naliczono łącznie 346 ptaków, w tym: 320 ad., 7 subad. i 19 juv./imm. w 1. kalendarzowym roku życia. Wśród ptaków dorosłych obserwowano cztery osobniki o jaśniejszym ubarwieniu płaszcza, wykazujące cechy form *L. graellsii/heuglini/intermedius*. W późniejszych godzinach intensywność przelotu zmalała: między godzinami 12 a 13 obserwowano jedynie 6 wędrujących os. (5 ad., 1 juv./imm.), a w godzinach 13–15 dalszych 7 ad. z wyniesienia wydmowego między Piaskami a Krynica Morską. W godzinach późno popołudniowych prowadzono obserwacje z innego punktu nad morzem – między Piaskami a Krynica Morską. Od 14:30 do 18:30 zaobserwowano dalsze 54 migrujące os. (46 ad., 3 subad., 5 juv./imm.). W sumie, w ciągu całego